

KAKSTEIST APOSTLIT

Jeesuse võlu ja õiglust tema maises elus tõendab kõnekalt asjaolu, et ehkki ta purustas korduvalt oma apostlite lootused ja rebis tükkideks iga nende püüde end isiklikult ülendada, hülgas Jeesuse vaid üks neist.

² Apostlid kuulsid Jeesuselt taevariigist ja Jeesus õppis neilt palju inimeste kuningriigi ja inimloomuse kohta Urantial ning teistes arenevates aja ja ruumi maailmades. Need kaksteist meest esindasid inimliku meelelaadi paljusid eri tüüpe ja koolitus polnud neid ühetaoliseks muutnud. Mitmel neist Galilea kaluritest voolas soontes saja aasta eest toimunud Galilea paganliku elanikkonna sunniviisilise uskupööramise tulemusena tublisti paganaverd.

³ ¶ Äрге arvake ekslikult, et apostlid olid täiesti harimatud ja koolitamata. Nad kõik, kaasa arvatud Alfeuse kaksikud, olid lõpetanud sünagoogikooli, õppinud põhjalikult heebrea pühakirju ja omandanud palju tolaegseid teadmisi. Seitse neist olid lõpetanud sünagoogikooli Kapernaumas ning kogu Galileas polnud leida paremaid juudi koole.

⁴ Kui teie ürikutes iseloomustatakse neid kuningriigi sõnumitoojaid kui „harimatuid ja koolituseta” inimesi, siis mõeldakse selle all seda, et nad olid ilmi-kud, kes polnud saanud õpetust rabidelt ega koolitust pühakirjade rabide kombel tõlgendamiseks. Neil puudus niinimetatud kõrgharidus. Nüüdisajal oleks neid kindlasti harimatuiks peetud ja mõnes ühiskonnarühmas isegi kultuurituiks. Üks on siiski kindel: nad ei olnud kõik läbinud ühesugust jäika ja stereotüüpset õppekava. Noorukieast alates oli igaüks neist omal moel elu tundma õppinud.

1. ANDREAS, ESIMENE VÄLJAVALITU

¹ Andreas, kuningriigi apostlikorpuse juht, oli sündinud Kapernaumas. Ta oli vanim laps viielapselises peres, kuhu kuulusid peale tema veel vend Siimon ja ta kolm õde. Tema nüüd juba surnud isa oli olnud Sebedeuse partner kalakuivatamissettevõttes Kapernauma kalasadamas Betsaidas. Apostliks saades ei olnud Andreas abielus, vaid elas oma abielus venna Siimon Peetruse juures. Mõlemad olid kalamehed ning Sebedeuse poegade Jaakobuse ja Johannese partnerid.

² Aastal 26 pKr, mil Andreas apostliks valiti, oli ta 33-aastane, tervelt aasta Jeesusest vanem ja vanem ka kõlgist teistest apostlitest. Ta põlvnes silmapaistvate

esivanemate soost ja oli kaheteistkümnest kõige võimekam. Kui kõneosavus välja arvata, oli ta oma kaasteltega võrdne peaaegu kõigis võimetes, mida üldse võis ette kujutada. Jeesus ei andnud Andreasele kunagi vennalikku hüüdnime. Ent nii nagu apostlid hakkasid Jeesust peagi Meistriks nimetama, andsid nad ka Andreasele nime, mis tähendas „juht”.

³ ¶ Andreas oli hea organisaator, kuid veel parem haldaja. Ta oli üks neljast siseringi kuuluvast apostlist, et aga Jeesus oli ta määranud apostlirühma juhiks, pidi ta oma vendade seas korda pidama, sel ajal kui ülejäänud kolm tundsid rõõmu väga lähedasest osadusest Meistriga. Andreas jäi kuni päris lõpuni apostlikorpuse peaks.

⁴ Ehkki Andreas ei olnud muljetavaldav jutlustaja, oskas ta teha head isiklikku tööd ning oli selles suhtes kuningriigi misjonäride teerajaja, sest tõi esimese Jeesuse valitud apostlina Jeesuse juurde kohe oma venna Siimoni, kellest sai hiljem suurimaid taevariigi jutlustajaid. Andreas oli Jeesuse põhilisi toetajaid, kui too soovis taevariigi kahteteistkümmet sõnumitoojat koolitada individuaalprogrammi järgi.

⁵ Olenemata sellest, kas Jeesus õpetas üksnes apostleid või jutlustas rahvahulkadele, oli Andreas tavaliselt toimuvaga kursis, olles arusaav juht ja tegus haldur. Ta otsustas iga talle lahendada antud küsimuse kohe, kui ta just ei arvanud, et see ületab tema volituste piire; sel juhul pöördus ta küsimusega otse Jeesuse poole.

⁶ ¶ Andreas ja Peetrus olid iseloomult ja meelelaadilt väga erinevad, kuid nende auks tuleb alati öelda, et nad said omavahel suurepäraselt läbi. Andreas ei kadestanud kunagi Peetruse oraatorivõimeid. Seda ei juhtu just sageli, et Andrease-sugune vanem mees oma andekale nooremale vennale nii sügavat mõju avaldab. Andreas ja Peetrus ei paistnud kunagi teineteise võimeid ega saavutusi vähimalgi määral kadestavat. Nelipüha hilisõhtul, kui suuresti tänu Peetruse energilisele ja innustavale jutlustamisele kuningriiki kaks tuhat hinge juurde võideti, ütles Andreas vennale: „Mina ei suudaks seda teha, aga ma tunnen head meelt, et mul on vend, kes seda suutis.” Peetrus vastas: „Kuid ma poleks praegu siin seda tööd tegemas, kui sa poleks mind Meistri juurde toonud ja oma vankumatu püsivusega mind tema juures *hoidnud*.” Andreas ja Peetrus olid erandid, kes kummutasid reegli: nad tõestasid, et isegi vennad võivad rahulikult koos elada ja tõhusalt koos töötada.

⁷ Pärast nelipüha oli Peetrus kuulus, kuid vanemat venda Andreast ei ärritanud sugugi, et teda tutvustati kogu ülejäänud elu kui „Siimon Peetruse venda”.

⁸ ¶ Andreas tundis inimesi teistest apostlitest paremini. Ta teadis Juudas Iskarioti südames käärivast rahutusest juba siis, kui keegi teine veel ei kahtlustanud, et nende varahoidjaga on midagi lahti, kuid ta ei rääkinud oma kartustest kellelegi. Andreas tegi sellega kuningriigile suure teene, et soovitas Peetrusele, Jaakobusele ja Johannesele, keda saata esimeste misjonäridena evangeeliumi kuulutama, ja andis neile varastele juhtidele ka nõu, kuidas kuningriigi haldusasju korraldada. Andreasel oli suurepärase oskuse leida noortes inimestes varjatud võimeid ja peidus olevaid andeid.

⁹ Üsna pea pärast Jeesuse taevassetõusmist hakkas Andreas paljusid lahkunud Meistri ütlosti ja tegemisi enda jaoks üles kirjutama. Pärast Andrease surma tehti sellest isiklikust ürikust koopiaid ja neid levitati vabalt ristiusu varajaste õpetajate seas. Hiljem neid Andrease mitteametlikke märkmeid toimetati, parandati, muudeti ja täiendati, kuni neist kujunes küllaltki jutustav lugu Meistri elust maa peal. Viimased neist vähestest muudetud ja parandatud koopiast hävisid Aleksandrias tulekahjus ligikaudu sada aastat pärast seda, kui esimene väljavalitud apostel oma algsed tekstid kirjutas.

¹⁰ Andreas oli selge mõistuse ja loogilise mõtlemisega otsusekindel mees, kelle iseloomukindlus seisnes tema suurepärase tasakaalukuses. Tema meelelaadi puuduseks oli vähene entusiasm: palju kordi oleks olnud vaja, et ta oleks kaaslaste oma kaalutletud kiitusega ergutanud. Ning see hoidumine oma sõprade väärilisi saavutusi kiitmast tulenes tema vastumeelsusest iga suguste meelituste ja silmakirjalikkuse suhtes. Andreas oli mitmekülgne, tasase meelelaadiga, ennast üles töötanud ja edukas, kuid tagasihoidlik mees.

¹¹ ¶ Kõik apostlid armastasid Jeesust, kuid on tõsi, et igapäev kaheteistkümnest tõmbas tema poole mingi teatav Meistri loomuomadus, mis just sellele apostlike eriti meeldis. Andreas imetles Jeesust tema alatise siiruse ja teesklematu väarikuse pärast. Kui keegi juba Jeesust tundis, tekkis tal kohe soov teda oma sõpradega jagada. Nad tahtsid tõesti, et teda tunneks kogu maailm.

¹² ¶ Kui hilisemad tagakiusamised Jeruusalemmast pärit apostlid laiali paiskasid, rändas Andreas läbi Armeenia, Väike-Aasia ja Makedoonia ning pärast seda, kui ta oli palju tuhandeid inimesi kuningriiki toonud, vahistati ta lõpuks Ahhaias Patraes ja löödi risti. Kulus

tervelt kaks päeva, enne kui see tugev mees ristil suri, ning kõigi nende traagiliste tundide jooksul kuulutas ta ikka edasi päästvat rõõmusõnumit taevariigist.

2. SIIMON PEETRUS

¹ Kui Siimon apostlitega ühines, oli ta kolmekümneaastane. Ta oli abielus, tal oli kolm last ning ta elas Kapernauma lähedal Betsaidas. Tema vend Andreas ja ta naiseema elasid tema juures. Peetrus ja Andreas olid mõlemad Sebedeuse poegade kaluritest partnerid.

² Meister oli Siimonit juba mõnda aega tundnud, kui Andreas teda Jeesusele teise apostlina tutvustas. Kui Jeesus andis Siimonile nimeks Peetrus, naeratas ta seejuures; see oli mõeldud hüüdnimena. Kõik sõbrad tundsid Siimonit kui ebakindlat ja impulsiivset meest. Hiljem, tõsi küll, omistas Jeesus sellele naljatamisi antud hüüdnimele uue erilise tähenduse.

³ ¶ Siimon Peetrus oli impulsiivne ja optimistlik. Ta oli noormeheks sirgudes andnud end vabalt tugevate tunnete meelevalda; ta sattus pidevalt raskustesse, sest kippus alati mõtlematult rääkima. See tekitas kõigile tema sõpradele ja kaaslastele lakkamatult muret ning ta kuulis ka Meistrilt palju leebeid etteheiteid. Ainus põhjus, miks Peetrus oma mõtlematu jutuga suuremasse hätta polnud sattunud, oli see, et ta hakkas väga varakult paljusid oma plaane ja kavasisid vend Andreasega läbi arutama, enne kui neid avalikult esitada julgus.

⁴ Peetrus oli sorav kõneleja, ta rääkis kaunilt ja draamatiliselt. Peale selle oli ta loomupärane innustav rahvajuht, kiire mõtlemisega, kuid mitte sügav arutleja. Peetrus esitas palju küsimusi, rohkem kui kõik teised apostlid kokku, ning ehkki enamik küsimusi olid head ja asjakohased, olid paljud ka läbimõtlemata ja rumalad. Peetrus ei mõtelnud sügavuti, kuid ta teadis üsna hästi, mida ta tahab. Seepärast oli ta kiire otsustaja ja tegutseja. Sel ajal kui teised rääkisid imestunult, et Jeesus on rannal, hüppas Peetrus vette ja ujus kaldale Meistrit tervitama.

⁵ ¶ Peetrus imetles Jeesuses kõige rohkem tema ülimat õrnust. Peetrus pani alati Jeesuse kannatlikkust imeks. Ta ei unustanud kunagi õppetundi, et pahategijale tuleb andestada mitte ainult seitse korda, vaid seitsekümmend seitse korda. Ta mõtles palju neile mälestustele Meistri andestavast iseloomust tumedatel ja süngedel päevadel pärast seda, kui oli mõtlematult ja ettekavatsematult ülempreestri õuel Jeesusest lahti öelnud.

⁶ ¶ Siimon Peetrus oli murettekitavalt kõikuva loomuga, ta võis minna äkki ühest äärmusest teise. Algul

keeldus ta laskmast Jeesust oma jalgu pesta, kuid kuulnud Meistri vastust, palus, et see teda üleni peseks. Jeesus siiski teadis, et Peetruse eksimused olid tema peas, mitte südames. Ta oli üks seletamatuid julguse ja arguse kombinatsioone, kes kunagi maa peal on elanud. Tema iseloomu väga tugev külg oli tema lojaalsus, sõprus. Peetrus armastas Jeesust tõeliselt ja truult. Ning hoolimata sellest tornina kõrguvast andumusest oli ta nii ebastabiilne ja järjekindlusetu, et lasi teenijatüdrukul õrritada end oma Issandast ja Meistrist lahti ütlemata. Peetrus suutis taluda tagakiusamist ja muid otseseid rünnakuid, kuid närbus ja tõmbus kõssi naeruvääristamise ees. Otserünnaku puhul oli ta vapper sõdur, kuid kokkus hirmunult argpüksina tagasi selja tagant tuleva üllatusrünnaku ees.

⁷ Peetrus oli esimene Jeesuse apostel, kes asus kaitsma Filippuse tööd samaarlaste ja Pauluse tööd paganate seas. Hiljem Antiookias, kui ortodokssed juudid teda pilkasid, eemaldus ta oma põhimõtteid reetes ajutiselt paganatest, kutsudes sellega esile Pauluse kartumatud süüdistused.

⁸ Ta oli esimene apostel, kes Jeesuses ühendatud inimlikkust ja jumalikkust täiest südamest tunnistas, ja esimene — pärast Juudast —, kes temast lahti ütles. Peetrus polnud just eriline unistaja, kuid talle ei meeldinud laskuda ekstaasi ja dramaatilise entusiasmi pilvedelt lihtsasse ja asjalikku reaalsesse maailma.

⁹ Nii kujundlikult kui ka sõna-sõnalt Jeesuse järel käies astus ta kas rongkäigu ees või jäi sellest maha, „järgnedes talle kaugelt”. Kuid ta oli nende kaheteistkümne seas silmapaistev jutlustaja, ta tegi ühe põlvkonna jooksul kuningriigi rajamiseks ja oma sõnumitoojate läkitamiseks maailma kõigisse nelja nurka rohkem kui keegi teine peale Pauluse.

¹⁰ Pärast järelemõtlematut lahtiütlemist Meistrist leidis ta end taas ja läks Andrease osavõtliku ja arusaava juhendamise all esimesena tagasi kalavõrkude juurde, kui apostlid pärast ristilöömist ootama jäid, mis edasi juhtub. Kui ta lõpuks veendus, et Jeesus on talle andestanud, ning teadis, et on Meistri rüppe tagasi võetud, süttisid kuningriigi tuled tema hinges nii eredalt lõkkele, et ta sai tuhandetele pimeduses olijatele eredaks päästvaks valguseks.

¹¹ ¶ Pärast Jeruusalemmast lahkumist ja enne, kui Paulusest oli saanud mittejuudi ristiusu kirikute juhtiv vaim, rändas Peetrus palju ringi ja külastas kõiki kogudusi Baabülonist Korintoseni. Ta külastas ka paljusid Pauluse rajatud kogudusi ja kandis nende eest hoolt. Ehkki Paulus ja Peetrus olid meelelaadilt ja hariduselt, isegi teoloogiliste seisukohtade poolest väga erinevad,

töötasid nad hilisematel aastatel täies üksmeeles üheskoos koguduste ülesehitamisel.

¹² ¶ Peetruse stiili ja õpetusi võib näha tema jutlustes, mis on osaliselt kirja pandud Luukase poolt ja Markuse evangeeliumis. Kõige paremini ilmneb tema energiline stiil tekstis, mida nimetatakse Peetruse esimeseks kirjaks; vähemalt ilmnes enne seda, kui üks Pauluse jünger seda hiljem muutis.

¹³ Peetrus eksis aga pidevalt, püüdes juute veenda, et Jeesus oli siiski tõeline juutide messias. Siimon Peetruse mõtetes olid surmatunnini segamini arusaamad Jeesusest kui juudi messias, Kristusest kui maailma lunastajast ja Inimese Pojast kui Jumala, kogu inimkonna armastava Isa ilmutusest.

¹⁴ ¶ Peetruse naine oli väga võimekas. Ta tegi aastaid tublit tööd naiskorpuse liikmena ja kui Peetrus Jeruusalemmast välja aeti, saatis ta teda kõigil reisidel kogudustesse ja misjonirännakutel. Ning päeval, mil ta kuulus abikaasa elust lahkus, heideti naine Roomas areenil metsloomade ette.

¹⁵ ¶ Nii kuulutas Peetrus, see Jeesuse lähedaste kaastlaste hulka kuuluv mees, väljaspool Jeruusalemma rõõmusõnumit taevariigi hiilgusest ja aust, kuni viis oma hoolekandetöö täielikult lõpule. Ta pidas seda endale suureks auks, kui ta vangistajad talle teatasid, et ta peab surema samamoodi, nagu oli surnud tema Meister — ristil. Ja nii löödigi Siimon Peetrus Roomas risti.

3. JAAKOBUS SEBEDEUS

¹ Jaakobus, vanem Sebedeuse kahest apostlist pojast, kellele Jeesus andis hüüdnimeks Kõuepojad, oli apostliks saades kolmekümneaastane. Ta oli abielus, tal oli neli last ning ta elas oma vanemate lähedal Betsaidas, Kapernauma serval. Ta oli kalur ja pidas ametit koos oma noorema poja Johannesega ning Andrease ja Siimoniga. Jaakobuse ja tema venna Johannese eelseks oli, et nad tundsid Jeesust kauem kui teised apostlid.

² ¶ See võimekas apostel oli vastuolulise meelelaadiga: näis, et tal on tegelikult kaks eri loomust, mida mõlemat käivitavad tugevad tunded. Eriti äge oli ta siis, kui oli sügavalt nõrдинud. Ta võttis tuld, kui teda piisavalt provotseeriti, ja tormi vaibudes kaldus oma viha põhjendama ja vabandama sellega, et see oli täiesti õiglane nõrdimusavaldus. Kui need perioodilised vihapursked välja arvata, oli Jaakobus oma isikuselt Andreasega üsna sarnane. Tal polnud Andrease

diskreetsust ega inimestetundmist, kuid ta suutis palju paremini avalikkuse ees esineda. Arvestamata Matteust, oli Jaakobus Peetruse kõrval neist kaheteistkümnest parim oraator.

³ Ehkki Jaakobus ei olnud mingis mõttes tujukas, võis ta olla ühel päeval vaikne ja sõnakehv, järgmisel päeval aga hea kõneleja ja jutuvestja. Jeesusega rääkis ta tavaliselt vabalt, kuid kaheteistkümne seas võis ta päevade kaupa vaikida. Tema suur puudus seisneski neis seletamatutes vaikimisperioodides.

⁴ Jaakobuse isiksuse silmapaistev joon oli tema võime näha ettepanekute kõiki aspekte. Ta jõudis Jeesuse õpetuse tõelise tähenduse ja tähtsuse mõistmisele neist kaheteistkümnest kõige lähemale. Ka temal läks Meistri sõnade tähenduse mõistmisega algul palju aega, aga enne, kui Jeesus nende koolituse lõpetas, oli ta omandanud Jeesuse sõnumist kõrgeima arusaama. Jaakobus suutis mõista väga erinevaid inimloomusi, ta sai hästi läbi nii mitmekülgse Andrease, impulsiivse Peetruse kui ka oma kinnise venna Johannesega.

⁵ Ehkki Jaakobusel ja Johannesel oli raske koos töötada, oli innustav vaadata, kui hästi nad omavahel läbi saavad. Neil ei õnnestunud see nii hästi kui Andreasel ja Peetrusel, kuid siiski palju paremini kui tavaliselt võiks kahelt vennalt oodata, eriti kui vennad on nii põikpäised ja paindumatud. Nii imelik kui see ka ei paista, olid need kaks Sebedeuse poega teineteise suhtes palju sallivamad kui võõraste suhtes. Nad armastasid teineteist väga, nad olid alati olnud õnnelikud mängukaaslased. Just need Kõuepojad tahtsid kutsuda tule taevast alla hävitama samaarlast, kes sõandasid nende Meistri suhtes lugupidamatust ilmutada. Ent Jaakobuse enneaegne surm muutis üsna palju tema noorema venna ägedat meelelaadi.

⁶ ¶ Jaakobus imetles Jeesuse puhul kõige enam Meistri osavõtlikku armastust. Talle meeldis väga Jeesuse mõistev huvi nii väikeste kui ka suurte, nii rikaste kui ka vaeste vastu.

⁷ ¶ Jaakobus Sebedeus oli tasakaalukas mõtleja ja kavandaja. Koos Andreasega oli ta üks mõistlikumaid apostleid. Ta oli energiline olend, kuid ei kiirustanud kunagi. Ta oli Peetrusele hea tasakaalustaja.

⁸ Jaakobus oli tagasihoidlik ja temas leidis vähe dramaatilisust. Ta tegi leplikult oma igapäevatööd, ootamata erilist hüvitust, kuid hakkas taevariigi tõelisest tähendusest juba midagi aru saama. Ning isegi Jaakobuse ja Johannesema palve puhul anda oma poegadele kohad Jeesuse paremal ja vasakul käel tuleks arvestada, et selle palvega esines nende ema. Ei tohi unustada, et andes märku oma valmisolekust need

ülesanded enda peale võtta, olid nad teadlikud ohtudest, mis kaasnesid Meistri oletatava mässuga Rooma võimu vastu, ning valmis selle eest oma hinda maksma. Kui Jeesus küsis, kas nad on valmis oma karikast jooma, ütlesid nad, et on seda. Ning Jaakobuse suhtes oli see sõna-sõnalt õige — ta jõi oma karika tühaks koos Meistriga, olles esimene apostel, kes märtrisurma koges, sest ta tapeti varakult Herodes Agrippa mõõgaga. Jaakobus oli seega esimene kaheteistkümnest, kes ohverdas oma elu kuningriigi uuel lahingujoonel. Herodes Agrippa kartis Jaakobust rohkem kui ühtki teist apostlit. Ta oli tõepoolest sageli vaikne ja sõnakehv, ent kui tema veendumuste vastu astuti, oli ta vapper ja kindlameelne.

⁹ ¶ Jaakobus elas oma elu täiel rinnal ja kui saabus lõpp, käitus ta nii meeldivalt ja meelekindlalt, et isegi tema süüdistaja ja pealekaebaja, kes tema kohtumõistmise ja hukkamise juures viibis, oli nii liigutatud, et tormas Jaakobuse surma vaatamast eemale ning ühines Jeesuse jüngritega.

4. JOHANNES SEBEDEUS

¹ Kui Johannes apostlik sai, oli ta kahekümne nelja aastane ja kaheteistkümnest noorim. Ta polnud abielus ja elas oma vanematega Betsaidas. Johannes oli kalur ja töötas oma venna Jaakobusega partnerluses Andrease ja Peetrusega. Nii enne kui ka pärast apostliku saamist oli Johannes Jeesuse isiklik esindaja suhtes Meistri perekonnaga ning ta täitis seda kohustust seni, kuni Jeesuse ema Maarja elas.

² Et Johannes oli kaheteistkümnest noorim ja Jeesuse perekonnaasjadega nii tihedalt seotud, oli ta Meistrile väga kallis, kuid poleks õige öelda, et ta oli „jünger, keda Jeesus armastas”. Vaevalt võiks kahtlustada Jeesuse suuremeelset isiksust erapoolikuses, ühe apostli armastamises teistest enam. Asjaolu, et Johannes oli üks Jeesuse kolmest isiklikust abilisest, andis sellele ekslikule ideele värvi juurde, rääkimata sellest, et Johannes koos oma venna Jaakobusega oli tundnud Jeesust teistest kauem.

³ ¶ Peetrus, Jaakobus ja Johannes määrati Jeesuse isiklikeks abilisteks varsti pärast nende saamist apostliteks. Peagi pärast kaheteistkümne väljavalimist, ajal, kui Jeesus määras Andrease rühma suunajaks, ütles ta Andreasele: „Ja nüüd ma soovin, et sa määraksid kaks-kolm oma kaaslast minu kõrvale, et nad mu eest hoolt kannaksid ja mu igapäevaste vajaduste eest hoolitseksid.” Ning Andreas pidas õigeks usaldada selle

erilise ülesande täitmine kolmele järgmisena välja valitud apostlile. Ta oleks tahtnud nii õnnistatud teenistust ka ise pidada, kuid tema oli Meistrilt juba ülesande saanud; seepärast andis ta kohe korralduse, et Jeesuse juurde jäävad Peetrus, Jaakobus ja Johannes.

⁴ ¶ Johannes Sebedeusel oli palju meeldivaid iseloomujooni, kuid tema liigne, tavaliselt hästivarjatud eneseuhkus nii meeldiv ei olnud. Tema pikaajalised sidemed Jeesusega olid tema iseloomu suuresti muutnud. Aja jooksul see eneseuhkus küll tunduvalt vähenes, ent kui ta vanaks sai ja mõnevõrra lapsikuks jäi, avaldus see kõrge enesehinnang teatud määral taas, nii et juhendades Naatanit selle evangeeliumi ümberkirjutamisel, mis nüüd tema nime kannab, ei kõhelnud elatanud apostel end pidevalt nimetamast „jüngriks, keda Jeesus armastas”. Arvestades asjaolu, et Johannes oli Jeesuse lähedase sõbra seisundile lähemal kui ükski teine surelik maa peal, oli Jeesus valinud Johannese oma isiklikuks esindajaks nii paljudes küsimustes, et pole midagi imestada, et too hakkas end pidama „jüngriks, keda Jeesus armastas”, sest ta teadis päris kindlasti, et ta oli jünger, keda Jeesus oli nii sageli usaldanud.

⁵ Johannese tugevaim iseloomujoon oli tema usaldusväarsus — ta oli täpne ja julge, ustav ja andunud. Tema suurim nõrkus oli see loomuomane eneseuhkus. Ta oli oma pere noorim liige ja noorim ka apostlirühmas. Võib-olla oli ta veidi hellitatud, võib-olla oli ta veidi liiga palju oma tahtmist saanud. Ent hilisematel eluaastatel oli Johannes hoopis teistsugune inimene kui see ennastimetlev ja meelevaldne noormees, kes ühines Jeesuse apostlitega juba kahekümne nelja aastana.

⁶ ¶ Johannes hindas Jeesuses kõige enam Meistri armastust ja isetust. Need jooned avaldasid talle nii sügavat muljet, et armastus ja vennalik andumus sai valdavaks kogu tema hilisemas elus. Ta rääkis armastusest ja kirjutas armastusest. Sellest Kõuepojast sai „armastuse apostel” ning kui vanal apostlil, kes ei suutnud Efesoses enam pulti tõusta ja jutlustada, vaid keda tuli kirikusse kandetooliga viia, paluti teenistuse lõpus uskujatele mõned sõnad lausuda, ütles ta ainult: „Mu väikesed lapsed, armastage üksteist.”

⁷ ¶ Johannes rääkis vähe, välja arvatud siis, kui ta oli ärritunud. Ta mõtles palju, kuid kõneles vähe. Vanemaks saades muutus tema meelelaad leebemaks, vaoshoitumaks, kuid ta ei saanud kunagi üle oma soovimatusest kõnelda; ta ei saanudki päriselt oma kinnisusest võitu. Ent talle oli antud tähelepanuväärne loov kujutlusvõime.

⁸ ¶ Johannesel oli veel üks tahk, mida sellest vaigest ja sissepoole vaatavast mehest poleks osanud oodata. Ta oli mõnevõrra kitsarinnaline usklik ja ülemäära sallimatu. Selles suhtes sarnanes ta väga Jaakobusele — nad mõlemad tahtsid lugupidamatute samaarlaste peale taevast tuld alla kutsuda. Kui Johannes kohtas Jeesuse nimel jutlustavaid võõraid, keelas ta neil kohe seda teha. Kuid ta ei olnud ainus kahteistkümnest, keda rikkus niisugune kõrge enesehinnang ja üleolekutunne.

⁹ Johannese elu mõjutas väga palju see, et ta nägi Jeesust kodutult ringi liikumas, kuigi ta oli oma ema ja perekonna eest hoolt kandnud. Johannes tundis Jeesusele sügavalt kaasa ka sellepärast, et tema pere ei suutnud teda mõista ja oli järk-järgult temast eemaldumas. Kogu see olukord koos asjaoluga, et Jeesus alus oma väikseimateski soovides alati taevase Isa tahte ja igapäevaelus teda kõhklematult usaldas, avaldas Johannesele nii sügavat muljet, et kutsus tema iseloomus esile märgatavad püsivad muutused, mis avaldusid hiljem kogu tema ülejäänud elu.

¹⁰ Johannesel oli külmaverelist ja uljast julgust, mida leidis üksikutel apostlitel. Ta oli ainus apostel, kes järgnes Jeesusele tema vahistamisööl ja söandas minna oma Meistriga kaasa päris surma palge ette. Ta oli kohal ja käeulatuses Jeesuse viimse maise tunnini ning täitis talle seoses Jeesuse emaga usaldatud ülesannet ning oli valmis vastu võtma täiendavaid korraldusi, mis Meister oma sureliku eksistentsi viimsetel hetkedel talle võis anda. Üks on täiesti kindel, Johannest võis jäägitult usaldada. Kaheteistkümnne söögilauas istus Johannes tavaliselt Jeesuse paremal käel. Ta oli esimene kaheteistkümnest, kes tõeliselt ja täielikult ülestõusmist uskus, ning esimene, kes Meistri ära tundis, kui too pärast ülestõusmist järvekaldal nende juurde tuli.

¹¹ See Sebedeuse poeg oli ristiusuliikumise varases tegevuses Peetrusega väga tihedalt seotud ning sai Jeruusalemma koguduse üheks põhitoetajaks. Nelipühäl oli ta Peetruse abiline ja parem käsi.

¹² Aastaid pärast Jaakobuse märtrisurma abiellus Johannes oma venna lesegaga. Tema elu viimasel kahekümnel aastal hoolitses tema eest ta armastav pojatütar.

¹³ Johannes oli mitu korda vangis ning ta pagendati neljaks aastaks Patmose saarele, kuni Roomas tuli võimule uus keiser. Kui Johannes poleks olnud taktitundeline ja tark, oleks ta kindlasti hukatud nagu ta otsekohesem vend Jaakobus. Aastate möödudes õppis

Johannes koos Issanda venna Jaakobusega selgeks oskuse tsiviilkohtu ees targalt lepitust otsida. Nad leidsid, et „leebe vastus pöörab vaenu kõrvale”. Nad õppisid ka esitama kirikut mitte „taevariigina”, vaid „inimkonnale ühiskondlike teenuste osutamisele pühendunud vaimse vennaskonnana”. Nende õpetus oli pigem armastavast teenimisest kui valitsevast võimust — kuningriigist ja kuningast.

¹⁴ Patmosel ajutises pagenduses olles pani Johannes kirja ilmutuse, mis on jõudnud teieni tunduvalt lühemana ja moonutatuna. Selles Johannese Ilmutuses on säilinud vaid fragmente suurest ilmutusest, millest pärast Johannese üleskirjutust on mõned mahukad osad kaotsi läinud, mõned osad välja jäetud. See on säilinud ainult fragmentidena ja muudetud kujul.

¹⁵ Johannes rändas palju ringi, tegi lakkamatult tööd ja pärast Aasia koguduste piiskopiks saamist jäi elama Efesosse. Ta juhendas oma kaaslaste Naatani tööd, kes kirjutas Efesosel üles niinimetatud Johannese evangeeliumi, kui Johannes ise oli juba üheksakümne üheksa aastane. Johannes Sebedeus oli kaheteistkümnepäevase apostli hulgas see, kellest hiljem sai väljapaistev teoloog. Ta suri 103. a pKr saja ühe aastana Efesosel loomulikku surma.

5. UUDISHIMULIK FILIPPUS

¹ Filippus oli viiendana valitud apostel, kes kutsuti kaasa siis, kui Jeesus, kes oli koos oma esimese nelja apostliga kohtunud Jordani ääres Johannesega, suundus Galilea linna Kaanasse. Filippus oli elanud Betsaidas ja Jeesust juba mõnda aega tundnud. Kuid sellest, et Jeesus on tõeliselt suur inimene, sai ta aru alles tol päeval Jordani orus, kui Jeesus ütles talle: „Järgi mind”. Filippust mõjutas mõnevõrra ka asjaolu, et Andreas, Peetrus, Jaakobus ja Johannes olid Jeesust Vabastajana tunnistanud.

² Filippus oli apostlitega ühinedes kahekümne seitsme aastane; ta oli hiljuti abiellunud, kuid lapsi tal tol ajal veel polnud. Apostlid andsid talle hüüdniimeks uudishimulik. Filippusele tuli alati kõike selgitada. Näis, et ta ei suutnud ühessegi väitesse eriti sügavale tungida. Ta polnud just kõva peaga, kuid tal puudus kujutlusvõime. Vähene kujutlusvõime oli tema iseloomu suur puudus. Ta oli lihtne ja asjalik inimene.

³ ¶ Kui apostlite töökorraldus sisse seati, pandi Filippus majandusülemaks. Tema ülesanne oli hoolitse da selle eest, et neil oleks alati piisavalt toiduvarusid, ja ta oli hea majandusülem. Tema tugevaimad iseloomujooned olid tema süstemaatilisus ja põhjalikkus: ta oli ühtaegu arvestav ja süstemaatiline.

⁴ Filippus oli kasvanud seitsmeliikmelises peres, kus oli kolm poissi ja neli tüdrukut. Ta oli vanuselt teine ja pärast ülestõusmist ristis ta kogu oma pere kuningriiki. Filippuse perekonnas olid kõik kalurid. Ta isa oli väga võimekas mees, sügav juurdleja, kuid ema keskpärasest suguvõsast. Filippuselt ei oodatudki suuri tegusid, kuid ta võis teha väikesi asju suurelt, teha neid hästi ja kiiduväärselt. Nelja aasta jooksul juhtus vaid mõnel korral, et kõigi jaoks polnud piisavalt toitu varutud. Isegi nende eluviisiga kaasnenud paljud erakordsed vajadused tabasid teda harva ootamatult. Apostlipere toitlustusosakonda juhiti arukalt ja majanduslikult.

⁵ Filippuse tugevaks küljeks oli tema vankumatu usaldusväärus, tema iseloomu nõrkuseks kujutlusvõime täielik puudumine, oskamatus kahte ja kahte kokku liites vastuseks neli saada. Matemaatiliselt suutis ta abstraktselt mõelda, kuid oli ilma konstruktiivse kujutlusvõimeta. Teatav kujutlusvõime puudus tal peaaegu täielikult. Ta oli tüüpiline lihtne tavaline inimene. Nende hulkade seas, kes tulid Jeesuse õpetusi ja jutlusi kuulama, oli temasuguseid väga palju ja neile pakkus suurt lohutust näha endasugust Meistri nõukogus austusväärsele positsioonile tõstetuna. Neile andis julgust asjaolu, et üks nende endi seast oli juba leidnud kuningriigi asjatoimetustes kõrge koha. Jeesus õppis lähemalt tundma sedaliiki inimmeelt, kuulates kannatlikult Filippuse rumalaid küsimusi ja täites nii sageli oma majandusülema palvet, et „talle selgitataks”.

⁶ Filippus imetles Jeesuses alati tema ammendamatu heldust. Filippus ei leidnud Jeesuses kunagi midagi, mis oleks andnud tunnistust väiklusest, kitsidusest või ihnsusest ning ta jumaldas tema püsivat heldekäelisust.

⁷ ¶ Filippuse isiksuses oli vähe sellist, mis oleks võinud muljet avaldada. Tema kohta öeldi sageli: „Filippus Betsaidast, kus elavad ka Andreas ja Peetrus.” Tal peaaegu puudus tähelepanuvõime, ta ei suutnud olukorra dramaatilisust mõista. Ta ei olnud pessimistlik, ta oli lihtsalt proosaline. Tal puudus suures osas ka vaimse taipamise võime. Ta ei kõhelnud katkestamast Meistri sügavmõttelist juttu oma pealtnäha rumala küsimusega. Ent Jeesus ei teinud talle kunagi selle mõtlematuse pärast etteheiteid, ta oli Filippusega kannatlik ja suhtus mõistvalt tema võimetusse õpetuse sügavamaid tähendusi näha. Jeesus teadis hästi, et kui ta kordki Filippust nende tüütute küsimuste pärast noomib, haavab ta sellega mehe ausat hinge ja solvab teda sedavõrd, et ta ei söanda enam kunagi kü-

simusi esitada. Jeesus teadis, et tema kosmosemaailmades on miljardeid samasuguseid aeglase mõtlemisega surelikke ning ta tahtis neid kõiki julgustada, et nad temale loodaksid ja julgeksid alati oma küsimuste ja probleemidega tema juurde tulla. Jeesust huvitasidki tegelikult palju enam Filippuse rumalad küsimused kui jutlused, mida ta pidas. Jeesus tundis ülimalt huvi *inimeste*, igasuguste inimeste vastu.

⁸ Majandusülemast apostel ei olnud hea avalike kõnede pidaja, kuid isiklikus töös oli ta väga veenev ja edukas. Teda polnud kerge heidutada; ta oli töökas ja väga visa kõiges, mida ette võttis. Tal oli suurepärase ja haruldane oskus öelda: „Tulge!” Kui tema esimene pöördunu Naatanael tahtis Jeesuse ja Naatsareti väärtuste ja puuduste üle vaidlema hakata, vastas Filippus talle tabavalt: „Tule ja vaata.” Ta ei olnud dogmaatiline jutlustaja, kes manitses kuulajaid „minema” — tegema seda ja teist. Kõik oma töös tekkivad olukorrad lahendas ta kutsega „Tule — tule minuga, ma näitan sulle teed.” Ning see meetod on igat liiki õpetustes igal etapil ühtviisi tõhus. Isegi lapsevanemad võiksid Filippuselt õppida, et lastele *ei tohiks* öelda „mine tee seda ja teist”, vaid pigem kutsuda „lähme, me näitame sulle, kuidas on parem, ja teeme seda koos”.

⁹ Filippuse võimetus kohaneda uue olukorraga ilmes selgelt siis, kui kreeklased tulid Jeruusalemmas tema juurde ja ütlesid: „Härra, me soovime Jeesust näha.” Igale juudile, kes selle küsimuse oleks esitanud, oleks Filippus öelnud: „Tulge.” Need olid aga võõramaalased ja Filippus ei mäletanud, et ta oleks kõrgemalt selliseks puhuks juhiseid saanud; talle ei tulnud pähe midagi targemat kui pidada nõu oma ülema Andreasega, ning seejärel saatsid need kaks Jeesuse järele küsinud kreeklased Jeesuse juurde. Nii juhtus ka siis, kui Filippus läks Samaariasse jutlustama ja uskujaid ristima, nagu Meister oli juhendanud: ta hoidus käsi panemast pöördunute peale Tõe Vaimu saamise märgiks. Seda tegid Peetrus ja Johannes, kes tulid peagi Jeruusalemma emakirikust tema tööd vaatama.

¹⁰ Meistri surm oli Filippusele ränk katsumusaeg, ta osales kaheteistkümne töö ümberkorraldamises ja oli esimene, kes läks võitma kuningriigile hingi juurde mittejuutide seast. Ta töötas väga edukalt nii samaarlaste heaks kui ka kogu oma hilisemas teenistuses evangeeliumi nimel.

¹¹ ¶ Filippuse naine, naiskorpuse töökas liige, osales hiljem, pärast Jeruusalemmas toimunud tagakiusamise eest põgenemist, aktiivselt oma mehe evangelistitöös. Ta oli kartmatu naine, kes isegi Filippuse risti all seistes ergutas teda kuulutama oma mõrvaritele häid

uudiseid, ja kui mehe jõud rauges, hakkas ta jutustama pääsemist Jeesusesse uskumise kaudu ning vaikis alles siis, kui raevunud juudid talle kallale tormasid ja ta kividega surnuks pildusid. Nende vanim tütar Lea jätkas nende tööd ja temast sai hiljem Hierapolise kuulus naisprohvet.

¹² ¶ Kaheteistkümne kunagine majandusülem Filippus oli kuningriigis vägev mees ja võitis kõikjal, kuhu ta läks, hingi enda poole. Lõpuks löödi ta oma usu pärast risti ja maeti Hierapolisesse.

6. AUS NAATANAEL

¹ Naatanaeli, kuuenda ja viimase Meistri enda valitud apostli tõi Jeesuse juurde ta sõber Filippus. Ta oli koos Filippusega mitmes ärilises ettevõtmises osalenud ja Jeesusega kohtudes parajasti koos temaga teel Ristija Johannest vaatama.

² Kui Naatanael apostlitega ühines, oli ta kahekümne viie aastane ja rühmas peaaegu kõige noorem. Ta oli oma seitsmeliikmelise pere noorim liige, vallaline ning ainuke tugi oma vanadele ja haigetele vanematele, kellega koos ta Kaanas elas; ta vennad ja õed olid kas abiellunud või surnud ja elasid mujal. Naatanael ja Juudas Iskariot olid kaheteistkümnest kõige haritudamad. Naatanael oli kavatsenud kaupmeheks hakata.

³ ¶ Naatanael ei saanud oma hüüdnime Jeesuselt, vaid üksteist ülejäänud apostlit hakkasid peagi teda ausaks ja siiraks nimetama. Ta oli „salakavaluseta”. Ja see oli tema suur voores: ta oli aus ja siiras. Tema iseloomu nõrkuseks oli uhkus; ta oli oma perekonna, oma linna, oma hea nime ja oma rahva üle väga uhke, mis on kõik kiiduväärt, kui sellega ei minda liiale. Naatanael aga kaldus oma isiklikes eelarvamustes äärmustesse. Ta kippus otsustama inimeste üle oma isiklike arvamuste alusel. Ta küsis veel enne Jeesusega kohtumist: „Mis võib küll Naatsaretist head tulla?” Ent hoolimata uhkusest ei olnud Naatanael kangekaelne. Kui ta juba Jeesusele otsa oli vaadanud, võttis ta oma sõnad ruttu tagasi.

⁴ Naatanael oli mitmes mõttes kaheteistkümnest kõige geniaalsem. Ta oli apostlist filosoof ja unistaja, kuid väga praktiline unistaja. Sügava filosoofilisuse perioodid vaheldusid tal haruldase ja tembutava naljatlemisega, õiges tujus olles oli ta ilmselt kaheteistkümne hulgas parim jutuvestja. Jeesusele meeldis väga kuulata nii Naatanaeli tõsiseid kui ka naljajutte. Naatanaeli suhtumine Jeesusesse ja kuningriiki muutus üha tõsisemaks, kuid iseennast ei võtnud ta kunagi tõsiselt.

⁵ Kõik apostlid armastasid ja austasid Naatanaeli ja ta sai nende kõigiga suurepäraselt läbi, välja arvatud Juudas Iskariotiga. Juuda arvates ei suhtunud Naatanael oma apostliseisusse piisavalt tõsiselt ning kord võttis ta isegi südame rindu ja läks Jeesuse juurde, et Naatanaeli peale kaevata. Jeesus vastas: „Juudas, vaata hoolega, mida sa teed, ära oma volitustest üle astu. Kellel meist on õigus oma venna üle kohut mõista? Isa tahe ei ole see, et ta lapsed ainult elu tõsisemast poolest osa saaksid. Ma kordan taas: ma tulin selleks, et mu lihased vennad rohkem elust rõõmu tunneksid. Mine nüüd, Juudas, ja täida sulle usaldatud ülesannet hästi, aga las su vend Naatanael annab ise Jumala ees aru.” Ning see ja paljud teised samalaadsed kogemused püsisid Juudas Iskarioti enesepettuses elavas südames veel kaua.

⁶ Sageli juhtus, et kui Jeesus oli Peetruse, Jaakobuse ja Johannesega mäel, tekkisid apostlite vahel pinged ja segadused ning isegi Andreas kõhkles, mida oma lohutamatutele vendadele öelda, leevendas Naatanael pingeid mõne filosoofilise ütluse või naljaga — ja tal olid head naljad.

⁷ Naatanaeli ülesanne oli hoolitseda kaheteistkümne apostli perekondade eest. Ta puudus sageli apostlite nõupidamistelt, sest kuulnud, et keegi tema hoolalustest on haigestunud või et on muud erakorralist juhtunud, läks ta aega viitmata sellesse majja. Kaks teist apostlit võisid olla kindlad, et nende perekondade heaolu on Naatanaeli kätes kaitstud.

⁸ ¶ Naatanael austas kõige enam Jeesuse sallivust. Ta mõtiskles alati Inimese Poja eelarvamustevaba ja lahke osavõtlikkuse üle.

⁹ ¶ Naatanaeli isa Bartolomeus suri varsti pärast nelipüha, misjärel suundus see apostel Mesopotaamiasse ja Indiasse kuningriigi rõõmusõnumit kuulutama ning uskujaid ristima. Ta vennad ei saanudki teada, mis nende kunagisest filosoofist, poeedist ja naljasõbrast sai. Kuid ka tema oli kuningriigis suur mees ja tegi Meistri õpetuste levitamiseks palju ära, ehkki ei osalenud hilisema ristiusukiriku ülesehitamisel. Naatanael suri Indias.

7. MATTEUS LEEVI

¹ Seitsmenda apostli Matteuse oli valinud Andreas. Matteus kuulus maksukogujate ehk tõlnerite perekonda ja oli ise maksukoguja Kapernaumas, kus ta elas. Ta oli kolmekümne ühe aastane, abielus, ning tal oli neli last. Ta oli üsna jõukas mees, ainus apostlikorpusest, kellel üldse varandust oli. Ta oli hea majandusmees ja

suhtleja, oskas suurepäraselt sõpru leida ning sai hästi läbi väga erinevate inimestega.

² ¶ Andreas määras Matteuse apostlite esindajaks rahalistes küsimustes. Ta oli apostlirühma eelarveülem ja avalikkusega suhtleja. Ta tundis hästi inimloomust ja oli tõhus selgitustöö tegija. Tema isiksust on raske ette kujutada, kuid ta oli väga tõsimeelne jünger ning uskus Jeesuse missiooni ja kuningriigi tulekusse üha kindlamalt. Jeesus ei andnud Leevile mingit hüüdnime, kuid kaasapostlid nimetasid teda enamasti Rahahankijaks.

³ Leevi tugev külg oli tema kogu hingest üritusele pühendumine. Endine maksukoguja oli Jeesusele tohutult tänulik, et ta koos apostlitega oli temasuguse tõlneri enda hulka vastu võtnud. Ülejäänud apostlitel, eriti seloot Siimonil ja Juudas Iskariotil, kulus küll veidi aega, enne kui nad tõlneri viibimisega endi seas leppisid. Matteuse nõrkuseks oli tema lühinägelik ja materialistlik ellusuhtumine. Ent kuude möödudes jõudis ta kõiges selles tublisti edasi. Muidugi pidi ta paljudest väga väärtuslikest õppetundidest puuduma, sest tema ülesanne oli hoida varalaegas täidetuna.

⁴ Matteus hindas Meistrit kõige enam tema andestavat meelega. Ta rääkis alati, et Jumala leidmiseks on vaja ainult usku. Ta tavatses rääkida taevariigist kui „sellest Jumala leidmise tööst”.

⁵ ¶ Ehkki Matteusel lasus minevikukoorem, näitas ta end suurepärasest küljest ja aja möödudes hakkasid tema kaaslased tõlneri tegevuse üle uhkust tundma. Ta oli üks apostleid, kes paljud Jeesuse ütlused kirja pani ning nende märkuste alusel koostas Isador Jeesuse ütluste ja tegevuste kohta hiljem teose, mida hakati nimetama Matteuse evangeeliumiks.

⁶ Kapernauma ärimehe ja tollimaksude koguja Matteuse suur ja kasulik elu on toonud paljude tuhandete teiste ärimeeste, ametnike ja poliitikuteni kõigil hilisematel ajastutel Meistri kütkestavad sõnad „Järgi mind!” Matteus oli tegelikult kaval poliitik, kuid ta oli Jeesusele sügavalt ustav ja hoolitses ülima pühendumusega selle eest, et saabuva kuningriigi sõnumitöötajatel oleks piisavalt raha.

⁷ Matteuse kuulumine kaheteistkümne hulka hoidis kuningriigi ukseid valla rusutud ja heidikutest hingedele, kes olid kaua olnud arvamusel, et usust saadav lohus pole nende jaoks. Tõrjutud ja meeleheitel mehed ja naised tunglesid Jeesust kuulama ja ta ei tõuganud kedagi tagasi.

⁸ ¶ Matteus võttis uskuvatelt jüngritelt ja Meistri õpetuste kohapeal kuulajatelt vastu vabatahtlikke anetusi, kuid ei küsinud kunagi avalikult rahvahulkade

käest raha. Ta tegi kogu seda rahandusalast tööd vaikselt ja omal viisil, kogudes suurema osa rahast huvitatud usklike jõukamalt osalt. Ta annetas Meistri ja tema apostlite töö heaks peaaegu kogu oma tagasihoidliku varanduse, kuid peale Jeesuse ei saanud seda keegi kunagi teada. Matteus ei sõandanud apostlite kassasse avalikult annetusi teha kartusest, et Jeesus ja nende kaaslased võivad tema raha roojaseks pidada, seepärast annetas ta palju teiste uskujate nimel. Esimestel kuudel, mil Matteus teadis, et tema viibimine nende seas on rohkem või vähem katsumus, tekkis tal tugev kiusatus neile teatada, et nende igapäevane leib on sageli ostetud tema raha eest, kuid ta ei andnud kiusatusele järele. Kui vahel väljendati tõlneri vastu põlgust, põles Leevi soovist neile oma heldusest rääkida, kuid tal õnnestus alati suu pidada.

⁹ Kui nädala vajaduste katmiseks polnud piisavalt raha, kasutas Leevi sageli üsna palju oma isiklikke vahendeid. Mõnikord, kui Jeesuse õpetused teda iseäranis huvitasid, eelistas ta neid kuulama jääda, ehkki teadis, et peab raha, mis seetõttu hankimata jääb, oma taskust andma. Ent Leevi tahtis nii väga Jeesusele teada anda, et suur osa rahast tuleb tema taskust! Ta ei aimanud, et Meister teab seda hästi. Apostlid ei saanud surmatunnini aimu, et Matteus oli neile nii suur heategija, et selleks ajaks, kui ta läks pärast tagakiusamiste algust kuningriigi evangeeliumi kuulutama, oli ta peaaegu rahatu.

¹⁰ ¶ Kui need tagakiusamised sundisid uskujaid Jeruusalemmast lahkuma, rändas Matteus põhja poole, jutlustades kuningriigist ja ristides uskujaid. Ta ei teadnud, mis tema apostlitest kaaslastest on saanud, kuid liikus jutlustades ja ristides üha edasi läbi Süüria, Kapadookia, Galaatia, Bitüünia ja Traakia. Just Traakias, Lüsimahhias sepiptesid uskmatud juudid koos Rooma sõduritega tema surma. Ning see vaimselt uuestisündinud tõlner suri võidukas pääsemise usus, mille ta oli omandanud Meistri õpetustest tolle maa peal viibimise ajal.

8. TOOMAS DIDYMOS

¹ Tooma, kaheksanda apostli oli valinud Filippus. Hiljem hakati teda nimetama „uskmatuks Toomaks”, kuid ta kaasapostlid ei pidanud teda küll alatiseks kahtlejaks. Tõsi, ta oli loogilise, skeptilise meelega, kuid teda lähemalt tundvad inimesed ei saanud teda tema vapra ustavuse tõttu küll tühiseks skeptikuks pidada.

² Kui Toomas apostlitega ühines, oli ta kahekümne üheksa aastane, abielus ning nelja lapse isa. Ta oli

olnud varem puusepp ja müürsepp, kuid hiljuti hakanud kaluriks ning elas Tariheas, Jordani läänekaldal, jõe Galilea merre suubumise kohas; teda peeti selles väikeküläs tähtsaks elanikuks. Haridust oli ta saanud vähe, kuid tal oli terav, arutlev mõistus ja ta oli pärit heast Tibeerias elavast perekonnast. Toomal oli nende kaheteistkümne hulgas tõeliselt analüütiline mõistus, ta oli apostlite seas ehtne teadlane.

³ Tooma varane lapseiga oli olnud õnnetu, ta vanemad ei olnud päris õnnelikus abielus ja see jättis oma jälje ka Tooma täiskasvanuea kogemustesse. Tal kujunes välja väga ebameeldiv ja riiakas meelelaad. Isegi ta naine oli rõõmus, kui mees apostlite juurde läks: talle pakkus kergendust mõte, et tema pessimistlik mees on enamiku ajast kodust ära. Toomas oli ka kahtlustava loomuga, mistõttu temaga oli väga raske rahumeelselt läbi saada. Peetrust häiris Toomas algul väga ja ta kaebas oma vennale Andrasele, et Toomas on „väiklane, ähvardav ja alati kahtlustav”. Ent mida paremini kaaslased Toomast tundma õppisid, seda rohkem hakkas ta neile meeldima. Nad leidsid, et ta on ülimalt aus ja vankumatult ustav. Ta oli täiesti siiras ja kaheldamatult aus, kuigi loomult noriv, ja elu jooksul muutunud tõeliseks pessimistik. Tema analüütilisele meelega oli kahtlustamine nagu nuhtlus. Kaheteistkümnega liitumise ajal oli ta kiiresti kaotamas usku kaasinimestesse, kuid siis puutus ta kokku Jeesuse ülla loomusega. Tutvumine Meistriga hakkas kohe parandama kogu Tooma meelelaadi ja tema suhtumist kaasinimestesse.

⁴ Tooma tugev külg oli tema suurepärase analüütiline mõistus ja vankumatu julgus — kui ta kord oli juba oma otsuse teinud. Tema suur nõrkus oli aga umbusklik kahtlemine, millest ta ei saanudki päriselt jagu kogu oma lihaliku elu jooksul.

⁵ Kaheteistkümne apostli seas anti Toomale ülesanne kavandada ja korraldada nende reise ning ta suunas võimekalt apostlikorpuse tööd ja liikumist. Ta oli hea juht, suurepärase ärimees, kuid teda takistas tema tujukus: ühel päeval oli ta ühtmoodi ja teisel päeval teistmoodi mees. Apostlitega liitudes kippus ta melanhoolsetesse mõtisklustesse langema, kuid kokkupuude Jeesuse ja apostlitega võõrutas teda suures osas sellest haiglasest endassesüüvimisest.

⁶ Jeesusele meeldis Toomas väga ja tal oli temaga pikki isiklikke vestlusi. Tema kuulumine apostlite hulka oli kõigile ausatele kahtlejatele suureks lohutuseks ja ajendas paljusid segaduses meeli kuningriiki astuma, isegi kui nad ei saanud kõigest Jeesuse õpetuste vaimsetest ja filosoofilistest aspektidest päriselt aru.

Tooma viibimine kaheteistkümne seas oli pidev tõend selle kohta, et Jeesus armastab ka ausaid kahtlejaid.

⁷ ¶ Teised apostlid austasid Jeesust tema täiusliku isiksuse mõne erilise ja silmapaistva joone pärast, kuid Toomas austas oma Meistrit tema ülimalt tasakaalustatud iseloomu tõttu. Toomas imetles ja austas üha enam seda meest, kes oli nii armastavalt halastav, kuid nii vankumatult õiglane ja aus; nii kindel, kuid mitte kunagi kangekaelne; nii rahulik, kuid mitte kunagi ükskõikne; nii abivalmis ja nii osavõtlik, kuid mitte kunagi pealetükkiv ega dikteeriv; nii tugev, kuid samal ajal nii leebe; nii elujaatav, kuid mitte kunagi järsk ega ebaviisakas; nii õrn, kuid mitte kunagi kõhklev; nii puhas ja süütu, kuid samal ajal nii mehelik, aktiivne ja jõuline; nii tõeliselt julge, kuid mitte kunagi läbema-tu ega uisapäisa tegutsev; nii väga loodust armastav, kuid vaba igasugusest kalduvusest loodusesse aukartusega suhtuda; nii humoorikas ja vallatu, kuid ometi vaba kergemeelsusest ja kerglusest. Toomast võlus just see isiksuse võrratu tasakaal. Ta oskas Jeesusest tõenäoliselt paremini intellektuaalselt aru saada ja tema isiksust kõrgemalt hinnata kui ükski teine kaheteistkümnest.

⁸ ¶ Kaheteistkümne nõupidamistel oli Toomas alalhoidlik ja manitses teisi kõigepealt ettevaatusele, kui aga tema konservatiivsus maha hääletati või ümber lükati, oli ta ikka esimene, kes kartmatult asus vastuvõetud tegevuskava ellu viima. Ta oli paljude ettepanekute vastu, pidades neid mõtlematuteks ja ennatlikeks; ta võis ägedalt vaielda, kui aga Andreas ettepaneku hääletusele pani ja ettepanek, mida ta nii tuliselt oli kritiseerinud, vastu võeti, ütles Toomas esimesena: „Lähme!” Ta oli hea kaotaja. Ta ei pidanud viha ega olnud kaua solvunud. Ta oli tihti selle vastu, et Jeesus ohte trotsib, kui aga Meister otsustas siiski riskida, koondas just Toomas apostlid oma vaprate sõnadega „Lähme, sõbrad, ja sureme koos temaga.”

⁹ Toomas sarnanes nii mõneski mõttes Filippusega: ka tema soovis, et „talle selgitataks”, kuid tema kahtlusavaldused tuginesid hoopis teistsugusele mõttetööle. Toomas ei olnud lihtsalt skeptiline, vaid ka analüütiline. Isikliku füüsilise vapruste poolest oli ta kaheteistkümnest üks julgemaist.

¹⁰ ¶ Ent Toomal oli väga halbu päevi: aeg-ajalt oli ta kurvameelne ja masendunud. Kaksikõe kaotus üheksa-aastasena oli talle nooruses palju kurbust valmistanud ning teda hilisemas eas tujukaks muutnud. Kui Toomas oli rusutud meeleolus, oli vahel Naatanael see, kes tema tuju tõsta aitas, vahel Peetrus, üsna sageli aga

üks Alfeuse kaksikutest. Kui ta oli väga rõhutatud meeleolus, püüdis ta kahjuks alati vältida otseseid kokkupuuteid Jeesusega. Ent Meister teadis seda ja oli mõistvalt osavõtlik selle apostli suhtes, keda olid tabanud depressioon ja kahtlused.

¹¹ Mõnikord sai Toomas Andreaselt loa päevaks või paariks eemalduda, et üksi olla. Ent ta taipas peagi, et see pole tark tegu. Ta leidis varsti, et rusutud meeleolus viibides on kõige parem teha oma tööd edasi ja jääda kaaslaste juurde. Ent mis ka tema emotsionaalses elus ei juhtunud, tegi ta ikkagi oma apostlitööd edasi. Kui tuli aeg tegelikult teele minna, oli alati Toomas see, kes ütles „Lähme!”

¹² Toomas on hea näide inimolendist, kellel on kahtlusi, kes astub nendega silmitsi ja võidab need. Tal oli suurepärase mõistus; ta polnud väiklaselt noriv kritiseerija, vaid mõtles loogiliselt; ta oli Jeesusele ja kaasapostlitele tugev proovikivi. Kui Jeesus ja tema töö poleks olnud ehtsad, ei oleks see Tooma-taolist meest püsivalt köitnud. Tal oli terane ja kindel *faktitunnetus*. Esimese pettusemärgi ilmnemisel oleks Toomas nad kõik hüljanud. Võib-olla ei suuda teadlased Jeesusest ja tema tööst maa peal täielikult aru saada, kuid Meistri ja tema inimkaaslastega elas ja töötas koos mees, kellel oli tõeline teadlase mõistus — Toomas Didymos — ja tema uskus Jeesus Naatsaretlasesse.

¹³ ¶ Kohtumõistmise ja ristilöömise aeg oli Toomale raske katsumus. Ta oli mõnda aega sügavas meeleheitel, kuid kogus julguse kokku, jäi apostlite juurde ja oli koos nendega tervitamas Jeesust Galilea järve ääres. Ta alistus teatud ajaks kahtlevale depressioonile, kuid koondas lõpuks oma usu ja julguse. Ta andis apostlitele pärast nelipüha tarka nõu ja kui tagakiusamine uskujad laiali paiskas, läks ta Küprosele, Kreetale, Põhja-Aafrika rannikule ja Sitsiiliasse kuulutama häid taevariigi uudiseid ja ristima usklikke. Toomas jätkas jutlustamist ja ristimist seni, kuni Rooma valitsuse agendid ta vahistasid ja ta Maltal hukati. Kõigest mõni nädal enne oma surma oli ta hakanud Jeesuse elu ja õpetusi üles kirjutama.

9. JA 10. JAAKOBUS JA JUUDAS ALFEUS

¹ /a> Alfeuse pojad Jaakobus ja Juudas, Keresa lähedal elanud kaluritest kaksikvennad olid Jaakobus ja Johannes Sebedeuse valitud üheksas ja kümnes apostel. Nad olid kahekümne kuue aastased ja abielus, Jaakobusel oli kolm last ja Juudal kaks.

² ¶ /a> Nende kahe lihtsa kalamehe kohta pole just palju öelda. Nad armastasid oma Meistrit ja Jeesuski armastas neid, kuid nad ei katkestanud kunagi tema

juttu oma küsimustega. Nad said teiste apostlite filosoofilistest aruteludest ja teoloogilistest väitlustest väga vähe aru, kuid rõõmustasid selle üle, et võisid nii vägevate meeste seas viibida. Need kaks meest olid välimuselt, mõistuselt ja vaimse taju poolest peaaegu identsed. Mida võis öelda ühe kohta, see pidas paika ka teise puhul.

³ /a> Andreas tegi neile ülesandeks rahvahulkade suunamise. Nad olid jutluste ajal peamised kohanäitajad ja tegelikult ka kaheteistkümne teenrid ja jooksupoisid. Nad aitasid Filippust varustamisel, viisid Naatanaeli ülesandel peredele raha ja olid alati valmis mõnda apostlit aitama.

⁴ /a> Lihtrahva hulki julgustas väga see, kui nad nägid, et kahel nende endi sugusel mehel on apostlite seas oma koht. Ja nende keskpäraste kaksikute võtmine apostlite sekka tõi kuningriiki terve hulga arglikke usklikke. Ning lihtrahvas laskis omasugustel ametlikel kohanäitajatel end ka paremini suunata ja juhtida.

⁵ /a> Jaakobusel ja Juudal, keda nimetati ka Tadduseks ja Lebeuseks, polnud ei tugevaid ega nõrku külgi. Need jüngrite antud hüüdnimed viitasid heatahtlikult nende keskpärasusele. Nad olid „kõigist apostlitest vähimad”, nad teadsid seda ja suhtusid sellesse rõõmsameelselt.

⁶ ¶ /a> Jaakobus Alfeus armastas Jeesust eriti Meistri lihtsuse pärast. Kaksikud ei suutnud Jeesuse meelest aru saada, kuid tunnetasid enda ja oma Meistri vahelist osavõtlikkusesidet. Nende meeled ei olnud kõrgeimat liiki, neid võiks isegi hoolimata kogu lugupidamisest rumalateks nimetada, kuid neil olid tõelised vaimsed kogemused. Nad uskusid Jeesusesse, nad olid Jumala pojad ja kuulusid taevariigi vennaskonda.

⁷ /a> Juudas Alfeust veetles Jeesuse vaikne tagasihoidlikkus. See nii väärrika isiku tagasihoidlikkus meeldis Juudale väga. Asjaolu, et Jeesus palus oma ebatavalistest tegudest alati vaikida, avaldas sellele lihtsale looduslapsel sügavat muljet.

⁸ ¶ /a> Kaksikud olid heatahtlikud, lihtsameelsed abilised ja kõik armastasid neid. Jeesus seadis need vaid ühes asjas andekad noormehed kuningriigis oma isiklikus kaaskonnas aukohtadele, sest kosmose maailmades on ütlemata palju miljoneid samasuguseid lihtsaid ja arglikke hingi, keda ta samamoodi soovib näha aktiivsete uskujatena, kellega tema ja tema väljavallatud Tõe Vaim saaksid sõbralikke suhteid luua. Jeesus ei põlasta tähtsusetust, vaid ainult pahet ja pattu. Jaakobus ja Juudas olid *tähtsusetud*, ent nad olid ka *ustavad*. Nad olid lihtsad ja harimatud, kuid suuremeelsed, hea südamega ja helded.

⁹ /a> Ning kui tänulikult uhked olid need tagasihoidlikud mehed päeval, mil Meister keeldus evangelistiks võtmast üht rikast meest, kes polnud nõus oma kaupa ära müüma ja vaeseid aitama. Kui inimesed seda kuulsid ja nägid tema nõunike seas kaksikuid, täitis neid kindel teadmine, et Jeesus ei tee isikutel vahet. Ent ainult jumalikku institutsiooni — taevariiki — oligi võimalik ehitada nii keskpärasele inimlikule alusele!

¹⁰ /a> Kaksikud julgesid kogu Jeesusega koos oldud aja jooksul vaid ühel-kahel korral avalikult küsimusi esitada. Juudal tekkis kord soov Jeesusele küsimusi esitada, kui Meister oli rääkinud enese avalikust ilmutamisest maailmale. Ta oli veidi pettunud, sest siis poleks enam olnud kaheteistkümnepäevahelisi saladusi, ning sõandas küsida: „Aga Meister, kui sa end selliselt maailmale ilmutad, kuidas saad sa siis meile oma erilist headust üles näidata?”

¹¹ ¶ /a> Kaksikud teenisid ustavalt kuni lõpuni, kuni süngete kohtumõistmise, ristilöömise ja meeletehete päevadeni. Nad ei kaotanud kunagi oma südames usku Jeesusesse ja olid esimesed (kui mitte arvestada Johannest), kes tema ülestõusmist uskuma jäid. Ent taevariigi rajamisest ei suutnud nad aru saada. Varsti pärast Meistri ristilöömist pöördusid nad oma perede ja võrkude juurde tagasi, nende töö oli tehtud. Nad polnud võimelised jätkama keerulisemat võitlust. Ent nad elasid ja surid teadmise, et neile oli saanud osaks au ja õnnistus suhelda neli aastat lähedalt ja isiklikult Jumala Pojaga, universumi suveräänist loojaga.

11. SELOOT SIIMON

¹ Üheteistkümnenda apostli seloot Siimoni valis Siimon Peetrus. Ta oli heade esivanematega ja võimekas mees ning elas oma perega Kapernaumas. Kui ta apostlitega ühines, oli ta kahekümne kaheksa aastane. Ta oli tulihingeline agitaator ja samuti mees, kes rääkis palju mõtlematut. Enne kui ta pühendas kogu oma tähelepanu selootide patriootlikule organisatsioonile, oli ta olnud Kapernaumas kaupmees.

² ¶ Seloot Siimonile tehti ülesandeks korraldada apostliterühma meelelahutust ja puhkust ning ta oskas kaheteistkümne vaba aega väga tõhusalt sisustada.

³ Siimoni tugev külg oli tema innukas ustavus. Kui apostlid leidsid mõne mehe või naise, kes oli kahevahel, kas astuda kuningriiki või mitte, saatsid nad Siimoni järele. Sel entusiastlikul Jumalasse uskumise kaudu pääsemise propageerijal kulus tavaliselt ainult veerand tundi, et kõik kahtlused ja kahevahelolekud

hajutada ning näha uut hinge sündimas „usuvabaduse ja pääsemisrõõmu”.

⁴ Siimoni suur nõrkus oli tema materiaalne meel. Tema muundumine juudi natsionalistist vaimset meelestatud internatsionalistiks ei toimunud just kiiresti. Neli aastat oli selliseks intellektuaalseks ja emotsionaalseks muutuseks liiga lühike aeg, kuid Jeesus oli temaga alati kannatlik.

⁵ ¶ Siimon imetles Jeesuses kõige enam tolle rahulikkust, enesekindlust, tasakaalukust ja seletamatut meelerahu.

⁶ ¶ Ehkki Siimon oli meeletu revolutsionäär, kartmatu ja sütitav agitaator, muutus ta tulihingeline loomus aegamööda tasasemaks, kuni ta hakkas võimsalt ja tulemuslikult jutlustama „rahu maa peal ja head tahet inimeste seas”. Siimon oli hea väitleja, talle meeldis vaielda. Kui oli vaja esitada vastuväiteid seadusi austavatele haritud juutidele või intellektuaalseid sõnamänge harrastavatele kreeklastele, anti see ülesanne alati Siimonile.

⁷ Ta oli loomult mässaja ja koolituselt pühakspeetavate tõekspidamiste ründaja, kuid Jeesus võitis ta taevariigi kõrgemate kontseptsioonide poole. Ta oli alati hoidunud opositsioonileeri, kuid nüüd ühines progressi pooldajatega, vaimu ja tõe piiritu ning igavese edenemisega. Siimon oli väga ustav ja tuliselt andunud mees ning armastas Jeesust sügavalt.

⁸ ¶ Jeesus ei kartnud end lahutamatu siduda äri-meeste, tööliste, optimistide, pessimistide, filosoofide, skeptikute, tõlnerite, poliitikute ega patriootidega.

⁹ ¶ Meistril oli Siimoniga palju jutuajamisi, kuid tal ei õnnestunudki seda tulihingelist juudi natsionalisti päriselt internatsionalistiks muuta. Jeesus rääkis Siimonile sageli, et soov parandada sotsiaalset, majanduslikku ja poliitilist korda on täiesti kohane, kuid liis alati: „See ei ole taevariigi ülesanne. Me peame pühendumisele Isa tahte täitmisele. Meie töö on olla kõrge vaimse valitsuse saadikud ning me ei tohiks vahetult tegelda millegi muuga kui jumaliku Isa tahte ja olemuse esindamisega, kes juhib seda valitsust, kellelt me oleme oma volitused saanud.” Siimonile oli kõik see raskesti mõistetav, kuid ta hakkas järk-järgult Meistri õpetuse tähendustest siiski aru saama.

¹⁰ ¶ Pärast laialiminekut Jeruusalemma tagakiusamiste tõttu jäi Siimon ajutiselt tegevusest eemale. Ta oli lausa löödud. Natsionalistist patrioodina oli ta lugupidamisest Jeesuse õpetuste vastu neile allunud, aga nüüd oli kõik kadunud. Ta oli meeletu, kuid mõne aasta pärast kogus lootuse kokku ja läks kuulutama taevariigi evangeeliumi.

¹¹ Ta suundus Aleksandriasse ja pärast tööd Niiluse ülemjooksul suundus üha sügavamale Aafrika südamesse, jutlustades kõikjal Jeesuse evangeeliumi ja ristides usklikke. Ta tegi seda tööd seni, kuni jäi vanaks ja väetiks. Ning ta suri ja maeti Aafrika südames.

12. JUUDAS ISKARIOT

¹ Kaheteistkümnenda apostli Juudas Iskarioti valis Naatanael. Juudas oli sündinud Juudamaa lõunaosa väikelinnas Keriotis. Kui ta noorukiks kasvas, kolisid ta vanemad Jeerikosse, kus ta elas ja töötas oma isa mitmesugustes ettevõtetes kuni ajani, mil ta hakkas huvituma jutlustamisest ja Ristija Johannese tööst. Juuda vanemad olid saduserid ja kui nende poeg astus Johannese jüngrite hulka, ütlesid nad temast lahti.

² ¶ Kui Naatanael Juudast Tarihheas kohtas, lootis too parajasti tööd leida kalakuivatamisetevõttes Galilea järve lõunasopis. Ta oli apostlitega ühinedes kolmekümneaastane ja vallaline. Neist kaheteistkümnest oli ta tõenäoliselt kõige haritum ja ainus juudalane Meistri apostlite seas. Juuda isiksusel ei olnud ühtki silmapaistvalt tugevat külge, ehkki tal oli väliselt mitu kultuurset joont ja koolitusega omandatud harjumust. Ta oli hea mõtleja, kuid mitte just alati tõeliselt aus mõtleja. Juudas ei saanud iseendast lõpuni aru, ta polnud enda ees tõeliselt aus.

³ Andreas määras Juuda kaheteistkümnenda varahoidjaks, mis oli talle eriti sobiv amet, ning ajani, mil ta Meistri reetis, täitis ta oma ametikohustusi ausalt, us tavalt ja väga tõhusalt.

⁴ ¶ Juudas imetles Jeesuses kõige rohkem Meistri üldiselt veetlevat ja oivaliselt võlvat isiksust. Ta ei suutnud kunagi saada üle juudalasele omastest eelarvamustest oma Galilea kaaslaste vastu; ta kritiseeris mõtteis isegi Jeesust nii mitmelgi põhjusel. Seda, keda üksteist apostlit austasid kui täiuslikku inimest, „meeldivaimat ja silmapaistvaimat kümne tuhande hulgas”, sõandas see enesega rahulolev juudalane sageli oma südames kritiseerida. Ta oli tegelikult arvamusel, et Jeesus on arglik ja veidi kardab oma võimu ning volitusi maksma panna.

⁵ ¶ Juudas oli hea majandusmees. Jeesuse-taolise idealisti rahaasjade korraldamine nõudis taktitunnet, võimekust ja kannatlikkust, samuti hoolikat pühendumist, rääkimata maadlemisest mõne apostli ülepeakaela majandamisviisidega. Juudas oli tõesti suurepärase administraator, ettenägelik ja võimekas finansist. Ning ta nõudis ranget korda. Ükski kaheteistkümnest ei kritiseerinud kunagi Juudast. Nende jaoks oli

Juudas Iskariot võrratu varahoidja, õpetatud mees, ustav (kuigi mõnikord kriitiline) ja igas mõttes edukas apostel. Apostlid armastasid Juudast, ta oli tööpoolest üks neist. Ilmselt ta *uskus* Jeesusesse, kuid me kahtleme, kas ta Meistrit tegelikult kogu südamest *armastas*. Juudas on ilmekaks näiteks ütlusele „Inimese meelest on mõnigi tee õige, aga lõpuks on see surmatee.” On täiesti võimalik langeda rahuliku pettuse ohvriks, kohandudes mugavalt patu ja surma teedega. Võite kindel olla, et Juudas oli rahaasjades oma Meistrile ja kaasapostlitele alati ustav. Raha poleks kunagi saanud olla Meistri reetmise motiiv.

⁶ Juudas oli mitte just mõistlike vanemate ainus poeg. Lapsena hellitati ja hoiti teda liigselt, sellega rikuti ta ära. Kasvades hakkas ta end ülearu tähtsaks pidama. Kaotusi elas ta raskelt üle. Tema ettekujutus õiglustest oli lõtv ja moonutatud; ta andis oma vihale ja kahtlustele kergesti järele. Ta oskas alati oma sõprade sõnu ja tegusid vääriti tõlgendada. Juudas püüdis kogu elu kätte maksta neile, kes tema ettekujutuse kohaselt olid teda väärtalt kohelnud. Tema väärtushinnangud ja lojaalsustunne olid puudulikud.

⁷ ¶ Jeesusele oli Juudas usu proovikivi. Meister nägi algusest peale selgesti selle apostli nõrkust ja teadis väga hästi, kui ohtlik on teda vennaskonda vastu võtta. Kuid Inimese Poja loomus nõudis, et kõigile loodudolendeile tuleb anda täielikud ja võrdsed pääsemis- ja ellujäämisvõimalused. Jeesus tahtis, et mitte ainult selle maailma surelikud, vaid ka arvukate teiste maailmade pealtvaatajad teaksid, et kui loodudolendi siiras ja kogu südamest andumises kaheldaksegi, võtavad inimeste üle kohtumõistjad kahtlase kandidaadi alati vastu. Igavese elu uks on kõigile avali, „tulgu kõik, kes soovivad”; peale *usu* tulijale muid piiranguid ega tingimusi ei seata.

⁸ Just seepärast lubas Jeesus Juudal lõpuni jätkata, tehes alati kõik mis võimalik selle nõrga ja segadusse sattunud apostli muutmiseks ja päästmiseks. Kui aga valgust ei võeta ausalt vastu ja selle järgi ei elata, kipub see hinges pimeduseks muutuma. Jeesuse õpetused taevariigist kasvatasid Juudast intellektuaalselt, kuid ta ei arenenud edasi oma vaimselt olemuselt, nii nagu seda tegid teised apostlid. Tal ei õnnestunud isiklikus vaimses kogemuses rahuldavalt edeneda.

⁹ ¶ Juudas hakkas üha enam oma isiklike pettumuste üle mõtteid mõlgutama ja lõpuks ka vimma hauduma. Tema tundeid oli mitu korda riivatud ja ta hakkas

oma parimaid sõpru, isegi Meistrit kohatult kahtlustama. Peagi tekkis tal kinnismõte neile kätte tasuda, ükskõik mil viisil, isegi oma kaaslaste ja Meistri reetmise teel.

¹⁰ Need nurjatud ja ohtlikud mõtted omandasid siiski kindla kuju alles sel päeval, mil üks tänulik naine lõhkus Jeesuse jalge ees kalli viirukikarbi. See tundus Juudale suure raiskamisena ja kui Jeesus tema avalikud etteheited sealsamas kõigi kuuldes pikema jututa vaigistas, läks see tema jaoks juba üle igasuguse piiri. See sündmus vallandas kogu temasse elu jooksul kogunenud viha, solvangud, kurjad plaanid, eelarvamused, kadeduse ja kättemaksuiha ning ta otsustas kätte maksta, kuigi ei teadnud, kellele; ta koondas kogu oma loomuse kurjuse, oma õnnetu elu räpase draama ühele *süütu*le osalisele vaid sellepärast, et Jeesus juhtus olema peategelane episoodis, mis tähistas tema üleminekut edasiviivast valguseriigist endavalitud pimeduseriiki.

¹¹ Meister oli Juudast korduvalt nii omavahel olles kui ka avalikult hoiatanud, et ta on langemas, kuid jumalikud hoiatused on kibestunud inimloomuse puhul sageli kasutud. Jeesus tegi kõik mis võimalik ja kooskõlas inimese moraalse vabadusega, et hoida Juudast väärale teele sattumast. Lõpuks tuligi suur proovilepanek. Vimma täis poeg ei suutnud seda läbida, ta andis järele oma liialdatud eneseuhkuse ja kättemaksuhimulise mõistuse mornidele ja räpastele käskudele ning sööstis, pea ees, segadusse, meelegehiteesse ja pahesse.

¹² Ning siis käivitas Juudas alatu ja häbitu intriigi oma Issanda ja Meistri reetmiseks ning viis selle nurjatu kava kiiresti ka täide. Vihast sünnitatud reetmiskavade elluviimise käigus tundis ta vahel korraks ka kahetsust ja häbi ning neil selgetel hetkedel tekkis tal enesekaitseks pelgurlik mõte, et Jeesus võib kasutada oma võimu ja end veel viimsel hetkel päästa.

¹³ Kui see räpane ja patune tegu tehtud sai, tormas kergemeelselt oma sõbra ammuse kättemaksuiha rahuldamiseks kolmekümne hõbeseekli eest maha müünud reeturist surelik eemale ja pani toime oma sureliku eksistentsi tegelikkuse eest põgenemiseks viimse teo — enesetapu.

¹⁴ Üksteist apostlit olid kohkunud ja hämmastunud. Jeesus tundis reeturi suhtes vaid kaastunnet. Maailmadel on olnud raske Juudale andeks anda ja tema nimel on halb kõla kogu kaugeleulatavas universumis.